

1. Πόσο «Μουσική» πρέπει να είναι η Μουσική Εκπαίδευση; Σκέψεις και προτάσεις για την αξία της κοινωνικής ευθύνης στο συμφραζόμενο του μεταμοντερνισμού

Μαίη Κοκκίδου

Οι σκοποί της μουσικής εκπαίδευσης βρίσκονται στον πυρήνα κάθε προσπάθειας για αλλαγή και βελτίωση. Στο «γιατί μουσική εκπαίδευση» οι απαντήσεις, μεταξύ πολλών άλλων, περιλαμβάνουν: διότι η μουσική έχει αξία στη ζωή του ανθρώπου· διότι όλοι είμαστε μουσικοί· διότι όλοι έχουν δικαίωμα στη μουσική· διότι η απόκτηση μουσικών γνώσεων και δεξιοτήτων συμβάλουν θετικά στη γνωστική και κοινωνική-συναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών· διότι είναι άριστο μέσο για να εναισθητοποιήσουμε τους μαθητές σε ζητήματα πολιτισμικής ποικιλομορφίας. Κάποια από τα «διότι» είναι μουσικά και άλλα είναι εξωμουσικά. Αυτή την αντίφαση θα μπορούσαμε να τη συνοψίσουμε στο ερώτημα Πόσο «Μουσική» πρέπει να είναι η Μουσική Εκπαίδευση; Ίσως φαίνεται παράδοξο να σκεφτόμαστε με αυτόν τον τρόπο, αλλά οι συνθήκες της εποχής μας –ακραίες κοινωνικές ανισότητες, τρομοκρατικά χτυπήματα, ρατσισμός– σε συνδυασμό με την πραγματικότητα του μεταμοντερνισμού –πολυπλοκότητα, μεταβλητότητα, αβεβαιότητα κ.λπ.– επιβάλουν μία εκ βαθέων επανεξέταση των προηγούμενων θεωρήσεων. Αλλά, για να προτείνουμε αλλαγές για τη μουσική εκπαίδευση το πρωταρχικό και κύριο ερώτημα είναι «γιατί». Τι να αλλάζουμε και γιατί; Το «πώς» θα προκύψει από τις απαντήσεις που θα δώσουμε. Το παρόν κεφάλαιο θα διερευνήσει την υπάρχουσα κοινωνική-πολιτισμική πραγματικότητα μέσα από τις ορίζουσες του μεταμοντερνισμού και τους σκοπούς της μουσικής εκπαίδευσης με πυρήνα την κοινωνική ευθύνη. Επίσης, θα συζητηθεί η δυνατότητα ή/και αναγκαιότητα της μουσικής εκπαίδευσης να συμβάλει στη δημιουργία κοινοτήτων που θα αναζητήσουν συνεκτικές πολιτισμικές εναλλακτικές λύσεις και να εμπλέξει τους μαθητές σε έναν μουσικό-κοινωνικό λόγο με αφηρημένα τις εμπειρίες τους και τις πολιτισμικές τους ταυτότητες. Συνολικά, στο εξαιρετικά σύνθετο ερώτημα Πόσο «Μουσική» πρέπει να είναι η Μουσική Εκπαίδευση; οι απαντήσεις πρέπει να αναζητηθούν συνδυαστικά στο ιστορικό πλαίσιο του μεταμοντερνισμού και στα σύγχρονα επιστημολογικά (έρευνες στη μουσική παιδαγωγική) και οντολογικά (η φύση της μουσικής και της μουσικής εμπειρίας) δεδομένα. Στην ανάλυση για την ανάγκη για μία μουσική παιδαγωγική της κοινωνικής ευθύνης, οι δύο προσδιοριστικοί όροι («μουσική» και «κοινωνική») αναμένεται ότι θα λειτουργούν συμβιωτικά σε ένα πλαίσιο αλληλεπίδρασης και αμοιβαίας ενίσχυσης. Ο μαθητής αναμένεται ότι θα αποκτήσει όλο και μεγαλύτερη συνείδηση σε μία συνεχή μετασχηματιστική διαδικασία που είναι πιθανόν ότι θα ενισχύσει θετικά τις σχέσεις στη σχολική τάξη.

Λέξεις κλειδιά: μουσική εκπαίδευση, μεταμοντερνισμός, κοινωνική ευθύνη, μουσικές ταυτότητες